

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

05.11.2018

м. Київ

№ 879

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
27 листопада 2018 р. за № 1346/32798

Про затвердження Правил техногенної безпеки

Відповідно до пункту 33 частини другої статті 17 Кодексу цивільного захисту України та з метою забезпечення належного стану техногенної безпеки

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Правила техногенної безпеки, що додаються.
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 15 серпня 2007 року № 557 "Про затвердження Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03 вересня 2007 року за № 1006/14273.
3. Управлінню взаємодії з Державною службою України з надзвичайних ситуацій МВС (Скакун В. О.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України у встановленому порядку.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

А. Б. Аваков

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства внутрішніх справ України
05 листопада 2018 року № 879
Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
27 листопада 2018 р. за № 1346/32798

ПРАВИЛА техногенної безпеки

I. Загальні положення

1. Ці Правила визначають загальні вимоги до організації техногенної безпеки на підприємствах, в установах, організаціях та на небезпечних територіях і є обов'язковими для виконання керівниками, посадовими особами і працівниками міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування (далі - органи влади), фізичними особами - підприємцями, власниками, керівниками (далі - суб'єкти господарювання) та працівниками підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності.

2. У цих Правилах терміни вживаються в таких значеннях:

відповідальні особи - посадові особи (працівники) органів влади та об'єктів, на яких покладено відповідні функції з організації забезпечення техногенної безпеки;

диспетчерська служба - передбачені штатним розписом у разі потреби (виробничої, службової, забезпечення безпеки об'єкта) підрозділи або особи, які здійснюють на об'єкті цілодобове чергування;

забезпечення техногенної безпеки - сукупність дій органів влади, суб'єктів господарювання, керівників (власників) та відповідальних осіб об'єктів, спрямованих на запобігання аваріям, аварійним та надзвичайним ситуаціям техногенного характеру на небезпечних об'єктах та небезпечних територіях;

керівник об'єкта - посадова особа, на яку функціональними обов'язками або статутом покладено функції управління об'єктом;

небезпечні об'єкти - об'єкти підвищеної небезпеки, визначені відповідно до Закону України "Про об'єкти підвищеної небезпеки", та інші об'єкти, що можуть створити реальну загрозу виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру не нижче місцевого рівня, визначеного відповідно до Кодексу цивільного захисту України (далі - Кодекс);

небезпечні території:

території, що зазнали забруднення ґрунтів і земель понад установлені гранично допустимі концентрації небезпечними для довкілля речовинами внаслідок порушення нормальних умов функціонування небезпечних об'єктів або аварій, що сталися на небезпечних об'єктах, унаслідок аварій на транспорті з викидами небезпечних та шкідливих речовин (пально-мастильних, біологічних, хімічних, радіоактивних тощо);

території, поверхню яких порушено внаслідок землетрусу, зсуву, карстоутворення, ерозії, повені, добування корисних копалин, перезволоження, підвищення кислотності або солей (деградовані землі);

зони особливого режиму використання земель, що створюються навколо військових об'єктів Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, для забезпечення функціонування цих об'єктів, збереження озброєння, військової техніки та іншого військового майна, а також захисту населення, господарських об'єктів і довкілля від впливу аварійних ситуацій, стихійних лих і пожеж, що можуть виникнути на цих об'єктах. Межі небезпечної території встановлюються з урахуванням розрахованої зони можливого ураження;

об'єкт - цілісний комплекс підприємства, що включає виробництва (цехи, відділення, виробничі дільниці), окреме обладнання та будь-які будівлі, розташовані у межах адміністративної території підприємства. Об'єкти, що належать одному суб'єкту господарювання, але за територіальною ознакою мають різне місцезнаходження, вважаються різними об'єктами.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Кодексі.

3. Забезпечення техногенної безпеки на об'єкті здійснюється відповідно до Кодексу.

Забезпечення техногенної безпеки у житлових приміщеннях державного, комунального, приватного житлового фонду, фонду житлово-будівельних кооперативів покладається на підприємство, установу, організацію, особу, яка здійснює управління багатоквартирним будинком, власників і наймачів (орендарів) будинків та квартир, якщо це обумовлено договором найму (оренди).

У разі якщо обов'язки орендаря об'єкта щодо забезпечення техногенної безпеки на об'єкті не обумовлювалися договором, забезпечення техногенної безпеки покладається на керівника об'єкта.

4. Забезпечення техногенної безпеки на небезпечних територіях та в зонах можливого ураження від небезпечних об'єктів відповідно до Кодексу покладається на органи влади відповідно до їх повноважень.

II. Основні вимоги щодо забезпечення техногенної безпеки

1. Відповідальні особи відповідно до Кодексу за результатами аналітичного опрацювання інформації про стан техногенної безпеки включають до планів основних заходів цивільного захисту функціональних і територіальних підсистем та їх ланок, а також планів локалізації і ліквідації

аварій заходи з реагування на надзвичайні ситуації техногенного характеру, спрямовані на запобігання або усунення:

аварій (аварійних ситуацій) на небезпечних об'єктах;
руйнування будівель і споруд з порушенням умов експлуатації;
критичного стану основних виробничих фондів та порушень умов експлуатації;

причин неможливості підтримання умов експлуатації ядерних об'єктів на території України, втрати контролю над джерелами іонізуючого випромінювання, ядерними установками;

наслідків терористичних дій з використанням вибухових пристроїв, небезпечних речовин, у тому числі джерел іонізуючого випромінювання, інших ядерних та радіоактивних матеріалів на території України;

небезпеки руйнування гідротехнічних споруд, будівель та будівельних конструкцій, інших об'єктів містобудування;

негативних наслідків військової та іншої небезпечної діяльності;

транскордонних забруднень на території України;

загрози об'єктам житлового фонду та соціального призначення.

2. Плани, робочі документи, посадові інструкції та інші організаційно-розпорядчі документи об'єктів, які стосуються заходів захисту населення і територій, незалежно від характеру діяльності об'єктів мають містити відповідні вимоги щодо забезпечення техногенної безпеки, передбачені цими Правилами.

III. Забезпечення техногенної безпеки на об'єктах

1. Забезпечення техногенної безпеки на об'єктах здійснюється на випадок: наявності будівель та споруд з порушенням умов експлуатації;
наявності об'єктів з критичним станом виробничих фондів та порушенням умов експлуатації;

можливості впливу сторонніх (зовнішніх) факторів (природних, терористичних, соціальних тощо) на діяльність та безпеку об'єкта;

виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (порушення умов експлуатації) на небезпечних об'єктах, ядерних установках.

2. Суб'єкти господарювання у випадках, визначених Кодексом, забезпечують техногенну безпеку шляхом:

виконання вимог Кодексу, цих Правил, норм і стандартів стосовно забезпечення техногенної безпеки, а також приписів, розпоряджень і постанов, що відповідно до законодавства видаються посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту;

розроблення організаційно-розпорядчих документів щодо забезпечення техногенної безпеки, здійснення постійного контролю за їх дотриманням;

забезпечення відповідно до законодавства своїх працівників засобами колективного та індивідуального захисту;

навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях;

організації розроблення інженерно-технічних заходів цивільного захисту під час будівництва (реконструкції, технічного переоснащення) на об'єктах, включених до переліку об'єктів, що належать суб'єктам господарювання, проектування яких здійснюється з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 6;

навчання працівників порядку укриття в захисних спорудах цивільного захисту та навчання персоналу з обслуговування захисних споруд цивільного захисту їх утриманню відповідно до Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09 липня 2018 року № 579, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 року за № 879/32331;

проведення об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту з урахуванням вимог техногенної безпеки.

3. Забезпечення техногенної безпеки на небезпечних об'єктах у випадках, визначених Кодексом, здійснюється шляхом:

оцінки ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру на підпорядкованих небезпечних об'єктах відповідної галузі;

інформування органів влади, сил цивільного захисту про основні загрози на небезпечних об'єктах з метою вжиття ними ефективних заходів захисту населення, промислових і сільськогосподарських об'єктів від надзвичайних ситуацій техногенного характеру;

інформування органів управління та сил цивільного захисту про аварійні та небезпечні ситуації, розвиток яких призвів або міг призвести до аварії і завдати шкоди життю та здоров'ю населення і навколишньому середовищу;

розміщення інформації про заходи безпеки та поведінку населення на випадок виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру на офіційних веб-сайтах, інформаційних стендах та в засобах масової інформації;

організації заходів із захисту своїх працівників від шкідливого впливу надзвичайних ситуацій техногенного характеру;

утворення об'єктових формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту, створення необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази, забезпечення готовності таких формувань до дій за призначенням;

здійснення навчання працівників правилам техногенної безпеки;

підтримання готовності створених диспетчерських служб;

розроблення аварійних планів об'єктів, де здійснюється практична діяльність, пов'язана з радіаційними або радіаційно-ядерними технологіями;

розроблення планів локалізації та ліквідації аварій;

декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;

створення, експлуатації і технічного обслуговування автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у разі їх виникнення;

створення та утримання в робочому стані засобів зв'язку, аварійно-рятувальної техніки та обладнання і використання їх за призначенням;

аварійно-рятувального обслуговування небезпечних об'єктів;

створення об'єктового матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та проведення невідкладних відновлювальних робіт;

здійснення за власні кошти заходів, що зменшують рівень ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру;

розроблення заходів щодо забезпечення техногенної безпеки з урахуванням досягнень науки і техніки, позитивного досвіду із зазначеного питання;

фінансування витрат у порядку та обсягах, необхідних для повного і якісного забезпечення вимог техногенної безпеки;

виконання інших завдань і заходів техногенної безпеки з урахуванням вимог чинного законодавства України.

4. На території небезпечних об'єктів, які розташовані в міській зоні, допускається утримувати небезпечні хімічні речовини (далі - НХР) в обсягах, передбачених проектними нормами зберігання (накопичення) та технологічними регламентами.

5. На майданчиках (у будівлях) небезпечних об'єктів, розташованих у замиській зоні, кількість НХР не може перевищувати 2 тис. тонн у разі зберігання на одному майданчику (у будівлі), якщо ці майданчики (будівлі) розташовані на відстані не менше ніж 500 м один від одного.

Загальна кількість НХР на всіх майданчиках (у будівлях) небезпечних об'єктів, розташованих на відстані менше ніж 500 метрів один від одного, не може перевищувати 2 тис. тонн.

6. Запаси НХР на базових складах у замиських зонах не повинні перевищувати норм, установлених для таких складів.

7. Керівники об'єктів, що за характером своєї діяльності не належать до небезпечних об'єктів, але за прогнозом можуть опинитись у зонах надзвичайних ситуацій, повинні:

ураховувати можливу небезпеку, що може виникнути на їх територіях у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру на небезпечних об'єктах і територіях, та вживати заходів щодо забезпечення безпеки працівників об'єктів з урахуванням Кодексу та цих Правил;

взаємодіяти з керівництвом небезпечних об'єктів і відповідними органами влади для отримання інформації та оповіщення про небезпеку, що може впливати на діяльність об'єкта;

організовувати навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях техногенного характеру.

IV. Забезпечення техногенної безпеки на небезпечних територіях та у зонах можливого ураження від небезпечних об'єктів

1. Забезпечення техногенної безпеки на небезпечних територіях та у зонах можливого ураження від небезпечних об'єктів здійснюється з метою організації заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного характеру у разі:

неконтрольованого ввезення, зберігання і використання на території України техногенно небезпечних технологій, речовин, матеріалів;
небезпечних наслідків військової та іншої небезпечної діяльності;
аварій (аварійних ситуацій) на небезпечних об'єктах;
небезпеки від гідротехнічних споруд;
наявності об'єктів, на яких здійснюються виробництво, зберігання та утилізація вибухонебезпечних предметів;
терористичної діяльності;
порушення умов експлуатації на об'єктах життєзабезпечення населення;
руйнування будівель і споруд з порушенням умов експлуатації.

2. Забезпечення техногенної безпеки на небезпечних територіях та у зонах можливого ураження від небезпечних об'єктів органами влади здійснюється шляхом:

збирання та аналітичного опрацювання інформації про аварійні ситуації та аварії техногенного характеру і стан небезпечних об'єктів та небезпечних територій, прогнозування масштабів можливих надзвичайних ситуацій техногенного характеру;

інформування суб'єктів господарювання, об'єкти яких за результатами прогнозування можуть опинитися в прогнозованих зонах надзвичайних ситуацій техногенного характеру на небезпечних об'єктах та небезпечних територіях, надання їм інформації про заходи, що здійснюються місцевими органами влади з метою зменшення впливу наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру під час аварій на відповідних небезпечних об'єктах, про характер і обсяги допомоги, яку може бути надано силами територіальної підсистеми та її ланками єдиної державної системи цивільного захисту (далі - Система);

включення до галузевих, регіональних та місцевих програм, що розробляються органами влади відповідно до повноважень, визначених статтями 18, 19 Кодексу, заходів із забезпечення техногенної безпеки;

забезпечення навчання з питань техногенної безпеки посадових осіб органів влади та суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління;

створення матеріального резерву для здійснення заходів, спрямованих на запобігання і ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру та надання термінової допомоги постраждалому населенню;

вжиття заходів щодо реалізації вимог техногенної безпеки на об'єктах, які можуть створити реальну загрозу виникнення аварій.

V. Організація заходів техногенної безпеки

1. Інформування про надзвичайні ситуації техногенного характеру

1. Інформування передбачає доведення органами управління цивільного захисту через засоби масової інформації, телерадіомережі відомостей про надзвичайні ситуації техногенного характеру, що прогнозуються або виникли, з визначенням їх класифікації, меж поширення і наслідків, про способи та методи захисту від них, у тому числі з урахуванням особливостей оповіщення осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями.

2. Інформування здійснюється завчасно за результатами прогнозування, а також у разі загрози виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру та в умовах, коли надзвичайна ситуація вже виникла.

3. Для інформування населення про небезпеку, яка загрожує населенню від небезпечних об'єктів (небезпечних територій), керівники цих об'єктів (власники небезпечних територій) мають забезпечити встановлення по периметру небезпечних об'єктів (небезпечних територій) попереджувальних знаків, електронних інформаційних табло тощо, що оформлюються з урахуванням вимог ДСТУ ISO 3864-1:2005 "Графічні символи. Кольори та знаки безпеки. Частина 1. Принципи проектування знаків безпеки для робочих місць та місць громадського призначення".

4. Інформування про загрозу виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру за результатами оперативного та аварійного прогнозування здійснюється негайно з використанням сигнально-гучномовних пристроїв.

У разі потреби можуть використовуватися установки, транспортні засоби, обладнані гучномовними пристроями.

5. Інформування у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру здійснюється негайно з використанням даних аварійного прогнозування та за фактом оперативної інформації про можливі зони поширення наслідків аварії. Після уточнення інформації про розвиток аварії та наслідки надзвичайної ситуації техногенного характеру здійснюється додаткове інформування.

2. Оповіщення про виникнення або загрозу виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру

1. Оповіщення керівників, відповідальних осіб, органів влади, суб'єктів господарювання, населення та сил цивільного захисту про факт загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру, їх подальше інформування з метою вжиття заходів безпеки здійснюється відповідно до Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733 (далі - Положення про оповіщення).

2. Оповіщення керівників та інших працівників небезпечних об'єктів, а також керівників і працівників інших об'єктів та населення, що знаходяться в

зоні дії локальної системи оповіщення, здійснює черговий диспетчер або спеціально призначена керівником небезпечного об'єкта особа.

Забороняється покладати обов'язки диспетчера на працівників небезпечних виробництв, цехів, ділянок тощо.

3. Оповіщення працівників об'єктів та населення, які знаходяться за межами об'єктової системи оповіщення, здійснюється відповідно до пункту 28 Положення про оповіщення.

4. Оперативне оповіщення здійснюється за схемами оповіщення, які розробляються відповідальними особами і затверджуються керівниками об'єктів.

Схеми оповіщення зберігаються в приміщенні диспетчерської служби на видному місці.

5. У приміщенні диспетчерської (чергової) служби небезпечних об'єктів також зберігаються:

фонограми повідомлень працівників об'єктів та осіб про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, які готуються державною мовою;

регламенти надання інформації про аварію (додаток 1);

повідомлення про виникнення надзвичайної ситуації (додаток 2).

6. Поруч із телефонними апаратами вивішуються таблички із номерами телефонів для виклику аварійно-рятувальних служб, оповіщення диспетчерської служби (чергового диспетчера) об'єкта.

3. Створення матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків

1. Матеріальні резерви (далі - резерви) для здійснення заходів, спрямованих на запобігання і ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру та надання термінової допомоги постраждалому населенню, створюються відповідно до Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 775.

2. Резерви створюються з урахуванням максимальних прогнозованих надзвичайних ситуацій техногенного характеру, характерних для конкретної території, галузі, об'єкта, а також передбачених обсягів робіт із ліквідації їх наслідків.

4. Порядок забезпечення засобами радіаційного і хімічного захисту та їх зберігання

1. Забезпечення засобами радіаційного і хімічного захисту здійснюється відповідно до Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного

контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1200.

2. На небезпечних об'єктах у робочий час засоби індивідуального захисту органів дихання від небезпечних хімічних речовин (далі - ЗІЗ ОД) мають зберігатися на робочих місцях, а працівники, які безпосередньо обслуговують небезпечне обладнання, устаткування, цехи, ділянки тощо, повинні постійно носити ЗІЗ ОД при собі.

3. Конкретні види ЗІЗ ОД мають відповідати небезпекам об'єкта.

4. На об'єктах, які за характером своєї діяльності не належать до небезпечних об'єктів, але потрапляють у зону можливих надзвичайних ситуацій техногенного характеру під час аварій на небезпечних об'єктах, ЗІЗ ОД мають зберігатися в місцях, що знаходяться поруч із маршрутами виведення (виходу) працівників із підприємства.

5. У сховищах небезпечних об'єктів, що виробляють, використовують, транспортують, переробляють або зберігають вибухопожежонебезпечні, радіаційні і небезпечні хімічні речовини, об'єктів, віднесених до категорії особливої важливості цивільного захисту та розташованих за межами зон можливих значних руйнувань населених пунктів, на атомних станціях, інших об'єктах з ядерними установками, має зберігатися запас ЗІЗ ОД із розрахунку забезпечення не менше 10 % від кількості осіб, які можуть укриватися у цьому сховищі.

6. Усі ЗІЗ ОД мають зберігатися у чистому зібраному вигляді. Дозволяється розбирати ЗІЗ ОД на нетривалий час для проведення технічного обслуговування та сушіння.

7. Не допускається зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту поруч із горючими речовинами, кислотами, лугами та іншими агресивними речовинами.

8. Респіратори мають зберігатися в герметичних поліетиленових пакетах.

9. На лівому боці сумки, у якій зберігається ЗІЗ ОД, що використовується працівником, пришивається спеціальна бирка розміром 3 г 5 см із зазначенням номера ЗІЗ ОД, прізвища та ініціалів користувача.

10. Особи, задіяні до оповіщення, виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій, ліквідації наслідків надзвичайної ситуації техногенного характеру, забезпечуються ЗІЗ ОД із переговорним пристроєм.

11. Перевірка придатності виданих для використання ЗІЗ ОД організовується згідно з рекомендаціями виробника особами, на яких наказом по об'єкту покладається цей обов'язок. Результати перевірок оформлюються актом.

Прострочені ЗІЗ ОД або засоби захисту шкіри, які не пройшли перевірку, не дозволяється зберігати на робочих місцях для недопущення користування ними у надзвичайній ситуації.

5. Використання захисних споруд цивільного захисту

Захисні споруди цивільного захисту (далі - захисні споруди) мають бути готовими до укриття працівників відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 138 "Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту".

6. Навчання з питань техногенної безпеки, діям і способам захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій

1. Навчання з питань техногенної безпеки, навчання діям і способам захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного характеру (далі - навчання) організовується з метою підготовки населення, сил цивільного захисту та органів управління до дій в умовах надзвичайних ситуацій відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444.

2. За результатами навчань працівники підприємства повинні знати:

вимоги стосовно власної безпеки та безпеки підприємства, встановлені на території підприємства, та виконувати їх;

основні номери телефонів оперативних чергових аварійно-рятувальних формувань та у разі виявлення порушень негайно повідомляти їх про можливу небезпеку;

правила поведінки у разі виникнення аварійних ситуацій та аварій і не вчиняти дій, які можуть призвести до виникнення або поширення аварії чи надзвичайної ситуації;

основні заходи та способи захисту від шкідливого впливу небезпечних речовин та наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру, порядок надання домедичної допомоги потерпілим, правила користування засобами радіаційного, хімічного захисту та захисними спорудами.

3. У приміщеннях та на шляхах евакуації всіх об'єктів на видному місці мають бути вивішені відповідні інструкції щодо порядку забезпечення техногенної безпеки та дій працівників об'єкта у разі виникнення надзвичайної ситуації.

4. Допуск до роботи працівників здійснюється тільки після проходження ними навчань, інструктажів і перевірки знань з питань цивільного захисту, зокрема з техногенної безпеки.

7. Радіаційний і хімічний захист

1. Заходи радіаційного та хімічного захисту мають включатися окремими розділами до програм, які передбачають виконання заходів цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного характеру, пов'язаних з можливим викидом у довкілля радіоактивних та небезпечних хімічних речовин.

2. Заходи радіаційного та хімічного захисту необхідно враховувати в:

аварійних планах об'єктів, де здійснюється практична діяльність, пов'язана з радіаційними або радіаційно-ядерними технологіями;

планах реагування на радіаційні аварії територіальних підсистем Системи, уся територія або частина території яких належить до зони спостереження АЕС;

планах реагування на радіаційні аварії функціональних підсистем Системи.

3. У разі накладення зон можливого забруднення від різних видів НХР і зон радіоактивного забруднення, в яких може опинитися об'єкт, на такому об'єкті і в аварійно-рятувальних формуваннях, які залучатимуться для виконання аварійно-рятувальних робіт у цих зонах, мають використовуватись ЗІЗ ОД від кожної конкретної НХР та ЗІЗ ОД і шкіри від радіоактивних речовин або уніфіковані (багатофункціональні) засоби захисту, прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю.

4. Для населення і сил цивільного захисту, призначених для виконання робіт у зонах можливого радіоактивного забруднення місцевості в разі радіаційних аварій, відповідні органи влади, суб'єкти господарювання та керівники сил цивільного захисту повинні розробляти типові режими радіаційного захисту.

5. Керівники об'єктів, де здійснюється практична діяльність, пов'язана з радіаційними або радіаційно-ядерними технологіями, та хімічно небезпечних об'єктів у разі надзвичайних ситуацій техногенного характеру з метою зниження шкідливого впливу радіоактивного опромінення і НХР повинні передбачати місця (об'єкти) та планувати заходи з проведення спеціальної обробки одягу, обладнання, майна і транспортних засобів, а також санітарної обробки людей.

6. На всіх небезпечних об'єктах, які виробляють, використовують, транспортують, переробляють або зберігають НХР і радіоактивні речовини, мають:

розроблятися відповідні посадові інструкції (обов'язки) і визначатися критерії, методи та методики із забезпечення спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки;

здійснюватися практичні заходи з радіаційного і хімічного спостереження;

створюватися запаси дезактивуючих та дегазуючих (нейтралізуючих) речовин відповідно до глави 3 цього розділу.

VI. Заходи техногенної безпеки, що мають відобразитися у посадових інструкціях, обов'язках

1. Заходи техногенної безпеки, наведені у цих Правилах, відображаються у посадових інструкціях, обов'язках працівників та включають, зокрема:

вимоги щодо забезпечення техногенної безпеки, у тому числі заборони дій, що можуть призвести до виникнення аварії або надзвичайної ситуації техногенного характеру на об'єкті;

навчання діям в умовах виникнення аварії або надзвичайної ситуації техногенного характеру;

оповіщення чергових аварійно-рятувальних служб та керівництва об'єкта про аварію (надзвичайну ситуацію техногенного характеру);

маршрути виходу до безпечних місць збору у випадку виникнення аварії (надзвичайної ситуації техногенного характеру);

залучення основних технічних засобів, що використовуватимуться для локалізації або ліквідації наслідків аварії (надзвичайної ситуації техногенного характеру), у тому числі у разі виникнення пожежі;

використання ЗІЗ ОД або колективних засобів захисту, що застосовуються під час викиду (виліву) небезпечних хімічних речовин;

надання індивідуальної домедичної допомоги постраждалим;

вимоги щодо організації спостереження за розвитком аварії (надзвичайної ситуації техногенного характеру), збору та передання інформації про її розвиток, у тому числі про оцінку масштабів аварії (надзвичайної ситуації техногенного характеру), зони розповсюдження тощо.

2. У разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру відповідальні особи повинні:

у разі безпосередньої загрози життю у найкоротший термін залишити можливу зону надзвичайної ситуації техногенного характеру з використанням за необхідності ЗІЗ ОД, що застосовуються на об'єкті;

здійснити оповіщення працівників об'єкта за допомогою технічних засобів оповіщення, передбачених на об'єкті;

у разі загрози життю працівників об'єкта негайно організувати їх рятування (виведення у безпечні зони), використовуючи для цього наявні сили й засоби;

вивести за межі небезпечної зони (зони, вказаної працівниками аварійно-рятувальних служб) всіх працівників, які не залучаються для локалізації аварії;

вжити заходів щодо припинення роботи в цехах, на дільницях, інших місцях виникнення аварії (надзвичайної ситуації) з урахуванням технологічних особливостей виробництв, крім робіт, пов'язаних із заходами з ліквідації аварії;

організувати зустріч аварійно-рятувальних служб, що прибувають для локалізації або ліквідації аварії, надати їм допомогу у виборі найбезпечнішого шляху для під'їзду до джерела небезпеки або інших місць, необхідних для виконання ними своїх повноважень, поінформувати про основні небезпеки об'єкта, конструктивні особливості будівель та обладнання;

за необхідності ознайомити керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації техногенного характеру з планом локалізації та ліквідації аварій на об'єкті підвищеної небезпеки та забезпечити виконання цього плану.

Начальник Управління
взаємодії з Державною службою
України з надзвичайних ситуацій
Міністерства внутрішніх справ України

В. О. Скакун

Додаток 1
до Правил техногенної безпеки
(пункт 5 глави 2 розділу V)

Регламент надання інформації про аварію

ЗРАЗОК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова відкритого акціонерного товариства "Київський електричний завод"

" " 20__ р.

Хто інформує	Кого інформує	Порядок інформування
Диспетчер ВАТ "КЕЗ" (у нічний час, вихідні, святкові та неробочі дні - черговий оператор АТС)	Голову правління ВАТ "КЕЗ"	Усно не пізніше 3 хвилин
	Оперативного чергового Солом'янського районного управління ГУ ДСНС України у м. Києві (тел. _____)	1. Усно не пізніше 5 хвилин 2. Письмово факсом (044) 247-30-50 не пізніше 30 хвилин від початку аварії

_____ року

Виконавець

_____ (підпис)

_____ (прізвище)

_____ (телефон)

Додаток 2
до Правил техногенної безпеки
(пункт 5 глави 2 розділу V)

Форма НС-1

Повідомлення про виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру

№ з/п	Вид інформації	Зміст інформації	Примітка
1	2	3	4
1	Код надзвичайної ситуації (далі - НС) (або загроза її виникнення) та класифікаційна ознака НС		
2	Місце виникнення НС (область, район, населений пункт, об'єкт, належність об'єкта, напрямок і відстань від обласного центру)		
3	Початок НС (дата, час) та дата, час доповіді (станом на час, на який складено доповідь)		
4	Закінчення робіт із ліквідації наслідків НС (дата, час)		
5	Характер та масштаби НС (опис НС, причини виникнення; зона НС; кількість осіб, які перебувають у зоні НС; шкода,		

	заподіяна населенню та господарству, обсяги руйнування споруд, масштаби завдання шкоди навколишньому природному середовищу тощо)		
6	Кількість та стан потерпілих, у тому числі кількість загиблих, постраждалих (травмованих, захворілих), евакуйованих, урятованих тощо		
7	Вплив на роботу інших галузей господарської діяльності та додаткова загроза в разі можливого розвитку НС (зазначаються розташовані поблизу об'єкти, для яких є загроза внаслідок розвитку такої події, тощо)		
8	Сили, які залучаються (залучалися) для ліквідації наслідків НС (кількість осіб, з них працівників ДСНС, одиниць техніки, з них тієї, що належить ДСНС, інші сили (Міноборони, МВС, МОЗ тощо), види та кількість спеціальної техніки, кількість спеціалізованих формувань, добровільних формувань, формувань цивільного захисту		
9	Потреба в додаткових силах та засобах (види та кількість одиниць необхідної штатної техніки, спеціального обладнання, кількість фахівців)		
10	Стисла характеристика робіт із рятування людей та локалізації і ліквідації наслідків НС (характер і обсяг аварійно-відновних, рятувальних робіт, їх інтенсивність та строки виконання)		
11	Оцінка матеріальних збитків, завданих НС (зазначаються відповідно до Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 175 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 04 червня 2003 року № 862)		
12	Матеріальні витрати на ліквідацію наслідків НС, тис. гривень		
13	Додатки (карти, схеми, слайди, фотоматеріали), кількість		
14	Посади, прізвища, ініціали керівника робіт із ліквідації наслідків НС та начальника штабу з ліквідації наслідків НС, їх номери телефонів, телефаксів		
15	Посада, прізвище, ініціали особи, яка підписала повідомлення, номер телефону, телефаксу		

Примітка. Усне повідомлення надається згідно з пунктами 2, 3, 5, 6, 8, 9, 14, 15 цієї форми (за наявності такої інформації).

_____ року

Виконавець _____

(підпис)

(прізвище)

(телефон)

